

klimaatgraft

Tijdens het bestuurlijk symposium over klimaatadaptatie in de bebouwde omgeving dat op initiatief van het Waterschap Limburg op 24 oktober in Roermond plaatsvindt, worden twee innovatieprijzen uitgereikt: een juryprijs en een publieksprijs. Voor de juryprijs zijn onlangs al 3 inzendingen genomineerd, één daarvan is onze inzending: de klimaatgraft. Zie hieronder voor de daarbij ingediende teksten.

De klimaatgraft is de moderne versie van de van oudsher in het Zuid-Limburgse Heuvelland bekende graft en is gericht op het zolang mogelijk vasthouden van zoveel mogelijk water bij extreme weersomstandigheden die voor een belangrijk deel het gevolg zijn van de klimaatverandering. Extreme weersomstandigheden ook die volgens de voorspellingen de komende jaren verder in aantal en heftigheid zullen gaan toenemen, met alle gevolgen van dien voor lager gelegen delen van ons landschap en de daar aanwezige bebouwing.

Klimaatgraften worden gegraven in de vorm van een ondiepe geul, exact horizontaal op een zorgvuldig gekozen hoogtecontourlijn, bijvoorbeeld aan de randen van een plateau (Zuid-Limburg) en/of op hellingen eronder, waarbij de uitgegraven grond aan de kant van het dal wordt gedeponereerd. Behalve de klimaatgraft zelf wordt ook een strook grond boven en een strook onder dit nieuwe type graft op een agro-ecologische wijze beplant met bomen, struiken, grassen en kruiden, etc. Klimaatgraften zijn overigens ook geschikt voor toepassing in gebieden waar de hoogteverschillen (veel) kleiner zijn dan in het Zuid-Limburgse Heuvelland, ter aanvulling op of vervanging van wadi's bijvoorbeeld.

Door het op een zodanige agro-ecologische wijze vormgeven van klimaatgraften dat die passen binnen de voorwaarden geldend voor vergroeningsmaatregelen in het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de EU hoeven (delen van) percelen die nodig zijn voor de aanleg van klimaatgraften, niet te worden aangekocht. Dat levert een kostenbesparing op voor waterschappen bijvoorbeeld, terwijl boeren (en andere grondeigenaren) het eigendom van die grond niet verliezen en daardoor geen subsidie(s) vanuit het GLB mislopen. Daarnaast zorgt het toepassen van de principes van een agro-ecologische aanpak als agrobosbouw voor een zodanige opbrengst (fruit, noten, biomassa, ecosysteemdiensten, etc.) dat zowel de aanleg als het beheer van klimaatgraften kostenneutraal moeten kunnen verlopen.

De te winnen innovatiecheque zouden we besteden aan de realisering van minimaal één pilot op een daarvoor geschikte locatie waarin alle aspecten van een klimaatgraft kunnen worden getest, uiteenlopend van (de kosten van) aanleg en beheer van klimaatgraften en de effectiviteit ervan als het gaat om het zo lang mogelijk vasthouden van zoveel mogelijk water tot een onderbouwing van de betekenis van klimaatgraften voor zaken als biodiversiteit en ons landschap en de relatie ervan met bestaande en nieuwe (GLB vanaf 2020 bijvoorbeeld) wet- en regelgeving.

De realisatie van één of meer pilots moet onder meer dienen ter vaststelling van de kosten van aanleg en beheer van klimaatgraften, bijvoorbeeld in vergelijking met c.q. als alternatief voor de kosten van aanleg en beheer van waterbuffers die een vergelijkbaar doel hebben, maar waarbij de aankoop van de daarvoor noodzakelijke grond (vaak van boeren) niet alleen een forse extra kostenpost vormt, maar ook zorgt voor een toenemende weerstand tegen het verloren gaan van goede landbouwgrond en de daaraan gekoppelde subsidie(s).